

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN,

DE VLAAMSE MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 houdende uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden

Bijlagen:

- het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering;
- het advies van de Raad van State, d.d. 11 juli 2018

1. INHOUDELIJK

1 Situering

Op de klimaatconferentie die in het najaar van 2015 in Parijs plaatsvond, werd er een nieuwe ambitie geformuleerd in een wereldwijd klimaatakkoord: halverwege de 21e eeuw moet er een evenwicht zijn tussen alle uitstoot van broeikasgassen en het vermogen van de natuur om ze te absorberen. In Vlaanderen werd op 1 december 2016 de Vlaamse Klimaattop georganiseerd waar de Vlaamse Regering deze ambitie onderschreef in een Vlaams klimaat- en energiepact.

Ter voorbereiding op de Vlaamse klimaattop werd op 12 september 2016 een klimaatrondetafel voor het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin georganiseerd waar de stakeholders zich bogen over de specifieke klimaatuitdagingen voor de sector. In navolging van de klimaatrondetafel werd er een structureel maandelijks overleg opgezet met de koepelorganisaties van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Dit resulteerde op 12 januari 2017 in een engagementsverklaring die werd ondertekend door de vertegenwoordigers van 8 koepelorganisaties, minister Vandeurzen, de leidend ambtenaar van het departement WVG en de algemeen directeur van het Vlaams Energiebedrijf.

2 Context

De verwarming van gebouwen levert in Vlaanderen een belangrijke bijdrage in de totale broeikasgasemissie. Daarom werd onderzocht hoe de zorgsector een bijdrage kan leveren door het bestaande gebouwenpatrimonium te verduurzamen. Hierbij wordt een zo groot mogelijke impact beoogt met inzet van efficiënt middelenbeheer. De grootste winst in energie-efficiëntie kunnen we realiseren bij de oude gebouwen, die op dit vlak vaak het

slechtst scoren.

Daarom werden in de engagementsverklaring volgende elementen opgenomen:

- Voor alle bestaande gebouwen streeft de sector naar een jaarlijkse energiebesparing van 2,09% met het oog op de horizon in 2030. In 2020 wordt deze maatregel een eerste keer geëvalueerd. (Naar analogie met het engagement van de Vlaamse overheid voor het eigen gebouwenpatrimonium)
- De minister zal aan de sector op een gerichte manier en met het oog op maximale energiebesparing middelen ter beschikking stellen om energieprestatiediagnoses op maat te financieren die per voorziening resulteren in een actieplan met verschillende mogelijke investeringen. In deze diagnose wordt tevens de eventuele haalbaarheid van Energy Service Contracts bekeken en worden bestaande diagnoses in rekening gebracht.
- De sector engageert zich om alle voorgestelde maatregelen uit de diagnose die zich binnen de 5 jaar terugverdienen uit te voeren, indien niet worden de kosten van de diagnose door de voorziening terugbetaald.
- De minister zal tevens middelen ter beschikking stellen om te investeren in de voorgestelde maatregelen uit de diagnose die een terugverdienperiode van meer dan 5 jaar kennen.

Het Vlaams Energiebedrijf en VIPA hebben, in overleg met de sectororganisaties, werk gemaakt van het concretiseren en het uitvoeren van deze aspecten uit de engagementsverklaring. Dit heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden van 30 maart 2018.

Voor die energiebesparende maatregelen die zich niet binnen de vijf jaar terug verdienen werd door VIPA binnen de middelen van het Klimaatplan een specifiek steunmechanisme onderzocht en ontwikkeld. Dit steunmechanisme geldt enkel voor de gebouwen die een energieprestatiediagnose, zoals omschreven in vermeld BVR, hebben laten uitvoeren. De uitwerking van dit steunmechanisme is het voorwerp van deze wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden.

Rekening houdend met de veelzijdige gebouwenportefeuille binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin is er een steunmechanisme ontwikkeld dat kan inspelen op de verschillende specifieke situaties eigen aan deze gebouwen. Het ontwikkelde steunmechanisme bestaat uit twee subsidiemaatregelen: (1) de energieprestatiecontractsubsidie en (2) de klimaatinvesteringsubsidie voor een langetermijnproject.

Met de klimaatinvesteringsubsidie wordt een incentive gegeven aan het versneld realiseren van de energiebesparende maatregelen met een grote CO₂-besparingsimpact. Met de subsidie streven we er naar de terugverdientijd van de investering terug te brengen naar vijf jaar en werken we de drempel tot investeren in de energiebesparende maatregelen weg. Door middel van een oproep kunnen prioritair deze maatregelen gesubsidieerd worden die de grootste CO₂-impact hebben. De weging van de gunningscriteria bij deze oproep zullen het voorwerp zijn van een ministerieel besluit.

De energieprestatiecontractsubsidie sensibiliseert, door het voorzien van een premie, het gebundeld uitvoeren van een pakket aan energiebesparende maatregelen binnen een energieprestatiecontract (EPC). Waar studie, implementatie en onderhoud traditioneel door verschillende partijen gebeuren, ligt die verantwoordelijkheid bij een Energieprestatiecontract bij één partij (Energy Service Company (ESCO)) die energiebesparing als een 'dienst' aanbiedt. In een EPC wordt de geplande jaarlijkse besparing contractueel vastgelegd en elk jaar opgevolgd. Indien de besparing niet gehaald wordt, moet de ESCO het verschil van de energiefactuur bijleggen. Binnen de termijn van het contract – typisch 10 à 15 jaar – betaalt de voorziening de ESCO met het budget die ze uitspaart door de gerealiseerde energiebesparing.

Het uitvoeren van energiebesparende maatregelen binnen een energieprestatiecontract kan een extra impuls geven aan de energieambitie van de voorzieningen en het versneld uitvoeren van een pakket energiebesparende maatregelen. Door een professionele coördinatie wordt er gestreefd naar een zo groot mogelijke energiewinst. Daarnaast kan het een positieve invloed hebben op de bredere energietransitie.

Deze beide subsidiemaatregelen kunnen gecombineerd worden, waarbij het maximale bedrag van de som van beide subsidies per voorziening begrensd is. Het toekennen van klimaatinvesteringsubsidies stimuleert het opnemen en uitvoeren van energiebesparende maatregelen met een grote CO₂-besparingsimpact, maar waarvan de oorspronkelijke terugverdientijd te lang zou zijn voor een EPC. Deze energiebesparende maatregelen zouden zonder stimulans niet opgenomen worden in het energieprestatiecontract wegens niet rendabel. Bijgevolg is de kans groot dat deze dan niet meer uitgevoerd worden, terwijl dit vaak maatregelen zijn op het vlak van de gebouwschil met een belangrijke CO₂-impact.

3 Artikelsgewijze toelichting

De aangepaste regelgeving is nodig voor de toewijzing van de middelen uit het klimaatfonds die de minister op een gerichte manier inzet voor de uitvoering van energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd groter dan 5 jaar komende uit de energieprestatiediagnoses op maat.

In het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden worden volgende wijzigingsbepalingen toegevoegd

Artikel 1: Dit artikel bevat bijkomende definities.

Artikel 2: Bevat een verduidelijking.

Artikel 3: In hetzelfde besluit wordt in artikel 4 de zinsnede "zoals vervat in Verordening (EU) Nr. 360/2012 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun verleend aan diensten van algemeen economisch belang verrichtende ondernemingen, Pb.L. 24 april 2012, afl. 114, 8" opgeheven. Hierbij wordt de tekst aangepast aan de nieuwe definities maar ondervindt inhoudelijk geen wijzigingen.

Artikel 4: In navolging van de opmerking van Raad van state wordt in artikel 6 van hetzelfde besluit in het eerste lid de zinsnede "over een periode van drie jaar in België niet meer dan 500.000 euro de-minimissteun zal hebben ontvangen, met inbegrip van de energieprestatiediagnose" vervangen door de zinsnede ", met inbegrip van de energieprestatiediagnose, niet meer de-minimissteun zal hebben ontvangen dan de regeling voor de-minimissteun aan ondernemingen belast met diensten van algemeen economisch belang toelaat".

Artikel 5: Betreft een tekstcorrectie

Artikel 6: In dit artikel worden een hoofdstuk 2/1, dat bestaat uit artikel 9/1 tot 9/6, en een hoofdstuk 2/2, dat bestaat uit artikel 9/7 tot 9/15, ingevoegd.

Hoofdstuk 2/1 'Energieprestatiecontract' bevat de regeling voor de toekenning van de energieprestatiecontractsubsidies ter realisatie van een energieprestatiecontract waarbij een gebundelde uitvoering van een pakket aan energiebesparende maatregelen op een korte termijn verzekerd wordt.

Het hoofdstuk 2/1 'Langetermijnproject' bevat de regeling voor de toekenning van de klimaatinvesteringsubsidies voor energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd langer dan 5 jaar met een grote CO₂-besparing.

Hoofdstuk 2/1. energieprestatiecontract

Afdeling 1. Energieprestatiecontractsubsidie

Artikel 9/1 bepaalt de voorwaarden om voor een energieprestatiecontractsubsidie in aanmerking te komen. In het energieprestatiecontract zit een gegarandeerde energiebesparing van minstens 10 % contractueel verankerd. Wanneer de geplande energiebesparing niet wordt gerealiseerd is de derde partij die het contract is aangegaan hiervoor verantwoordelijk en wordt de aanvrager hiervoor gecompenseerd. Dit heeft geen impact op de subsidies.

Artikel 9/2 regelt de subsidie, die 10% bedraagt van de totale kostprijs van het facilitatiecontract dat aan de basis ligt van de totstandkoming van het energieprestatiecontract. Er is een maximum van 8000 euro per afgesloten energieprestatiecontract van toepassing.

Artikel 9/3 licht toe dat de energiecontractsubsidie onder de regeling van de-minimisteun aan ondernemingen valt.

Afdeling 2, art 9/4 tot 9/6: Regelt de dossiersamenstelling en de procedure.

Rekening houdend met de de-minimis regeling kan het zijn dat de subsidie verminderd moet worden. (cf. art 9/6, 3de lid).

De monitoring van het energieverbruik laat toe het beleid te evalueren en de impact van de subsidies op te volgen.

Hoofdstuk 2/2. Langetermijnproject

Afdeling 1. Klimaatinvesteringsubsidie

Artikel 9/7 bepaalt de voorwaarden om voor een klimaatinvesteringsubsidie in aanmerking te komen.

Gelet dat deze geen reductie van de Vlaamse Mitigatiedoelstelling teweegbrengen worden in 7° langetermijnprojecten rond elektriciteitsproductie, het verhogen van de efficiëntie van het elektriciteitsverbruik of openbare verlichting niet weerhouden.

Artikel 9/8 regelt de subsidietoelagen, die voorlopig bepaald worden op maximaal 60% van de geraamde kostprijs exclusief BTW en niet meer mogen bedragen dan vereist is om de terugverdientijd van het langetermijnproject voor de aanvrager te herleiden tot 5 jaar. De voorlopig bepaalde subsidietoelage mag per aanvrager niet meer bedragen dan 350.000 euro (som energieprestatiecontractsubsidies en klimaatinvesteringsubsidies).

Artikel 9/9 licht toe dat indien de aanvrager een onderneming is, de klimaatinvesteringsubsidie, vermeld in artikel 9/7, onder de toepassing valt van de regeling voor de-minimissteun aan ondernemingen belast met diensten van algemeen economisch belang.

Afdeling 2, art 9/10 tot art 9/16: Regelt de dossiersamenstelling en de procedure

Als de totale som van aangevraagde klimaatinvesteringsubsidies hoger ligt dan de beschikbare begrotingskredieten, rangschikt het Fonds de ingediende langetermijnprojecten aan de hand van de formule die de minister bepaalt. De minister houdt daarbij rekening met de CO₂-reductie van het langetermijnproject, de CO₂-reductie van het langetermijnpakket, het CO₂-reductiepotentieel in het gebouw en de levensduur van het langetermijnproject. (cf. art 9/13 §1)

Rekening houdend met de de-minimis regeling kan het zijn dat de subsidie verminderd moet worden. (cf. art 9/13 §2)

De monitoring van het energieverbruik laat toe het beleid te evalueren en de impact van de subsidies op te volgen. Het laat ook toe gerichte controles te doen op de werkelijke

uitvoering van de geplande maatregelen. Indien de geplande energiebesparing niet wordt gerealiseerd is dit op zich geen reden om subsidies terug te vorderen. Het niet uitvoeren van een gesubsidieerd langetermijnproject is dit wel. Een energiebesparing is onderhevig aan een veelheid van factoren. Steekproefsgewijze controle kan duiden dat een mogelijke verhoging van het elektriciteitsgebruik bijvoorbeeld te wijten is aan de aanschaf van nieuw medisch materiaal, of het voorzien van laadpunten voor elektrische auto's en niet aan het niet uitvoeren van de overeengekomen energiebesparende maatregelen.

Artikel 9/14 regelt de limieten die van toepassing zijn op het vlak van het totaalbedrag dat aan een aanvrager uitbetaald mag worden.

4 Advies Raad van State

Op 11 juli 2018 heeft de Raad van State advies 63.710/3 over het ontwerpbesluit uitgebracht. Aan de opmerkingen van de Raad van State wordt als volgt gevolg gegeven:

- De tekstuele wijzigingen werden in de verschillende artikelen doorgevoerd;
- Opmerking 4: Volgens de Raad van State zou de de minimis-regeling ophouden te bestaan 6 maand na 31/1/2018. Navraag leert dat er een eventuele verlenging wordt voorzien. Daarnaast is er ook nog gewone de minimis-regeling tot 200.000 euro die loopt tot 2020. Gezien mogelijke wijzigingen na 30/6/2019, werden de specifieke verwijzingen naar bedragen (500.000 euro) en belastingsjaren telkens weggelaten en werd een algemene formulering ingelast:
"als de aanvrager een onderneming is, ontvangt die, met inbegrip van de energieprestatiecontractsubsidie, niet meer de-minimissteun dan de regeling voor de-minimissteun aan ondernemingen belast met diensten van algemeen economisch belang toelaat" ipv vermelding van het concrete bedrag;
- Opmerking 8: De RvS vreest dat latere bijkomende investeringen die ecologisch evenzeer zijn verantwoord, ertoe kunnen leiden dat de kosten voor energieverbruik opnieuw stijgen, zodat dit afbreuk doet aan de effectieve energiebesparingen die met behulp van de subsidies werden gerealiseerd.
VIPA stelt echter dat de monitoring van het energieverbruik toelaat het beleid te evalueren en de impact van de subsidies op te volgen zodat voornoemde bijkomende investeringen niet tot terugvorderingen zullen leiden.
- Opmerking 11: Raad van State vreesde een te vergaande delegatie aan de minister. De bevoegdheid van de minister is nu echter beperkt tot het finetunen van de balans tussen de verschillende elementen uit de formule. De specifieke elementen van de formule werd opgenomen in het besluit onder artikel 9/13, §1.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

1 Financiële weerslag van het voorstel

Energieprestatiecontract

De subsidiebedrag van een energieprestatiecontractsubsidie is forfaitair en bedraagt 8.000 euro.

Uit de analyse door het Vlaams energiebedrijf van de eerste 600 uitgevoerde energieprestatiediagnoses, blijkt dat 7% potentieel heeft om gebundeld in een energieprestatiecontract te stappen. Rekening houdend met 1000 beoogde energieprestatiediagnoses, wordt het maximale bedrag bijgevolg geraamd op 560.000 euro.

Langetermijnproject

Het maximale bedrag per aanvrager voor de energieprestatiecontractsubsidie en de klimaatinvesteringsubsidie samen bedraagt 350.000 euro. De klimaatinvesteringsubsidies worden via oproep toegekend tot de grens van de jaarlijkse beschikbare begrotingskredieten bereikt is. Als de totale som van aangevraagde klimaatinvesteringsubsidies hoger ligt dan de beschikbare begrotingskredieten, rangschikt het Fonds de ingediende langetermijnprojecten aan de hand van een formule die de minister bepaalt, waarbij de energiebesparende maatregelen met de grootste CO₂-reductie prioritair ondersteund worden.

Voor 2018 wordt de totale financiële weerslag geraamd 10.000.000 euro vastleggingskrediet en 2.500.000 euro vereffeningskrediet. Dat is inclusief de kostprijs van de energieprestatiediagnose op maat (die reeds voorzien was in het BVR).

2 Begroting

De steunmaatregelen zullen aangerekend worden op de middelen die vanuit het Klimaatfonds naar VIPA worden overgeheveld.

3 Advies van de Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 27 maart 2018. De Inspectie van Financiën kan akkoord gaan met het voorstel. Het begrotingsakkoord is vereist.

4 Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd verleend op 15 mei 2018. Eventuele onbenutte middelen dienen conform de afspraken terug te vloeien naar het Vlaams Klimaatfonds. Het ministerieel besluit betreffende de gunningscriteria voor het rangschikken van de maatregelen moet voor advies aan de Inspectie van Financiën voorgelegd worden.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Alle rechtspersonen die erkend zijn of voldoen aan de wettelijke voorwaarden om zorg- en dienstverlening te organiseren in het kader van de persoonsgebonden aangelegenheden kunnen steunmaatregelen aanvragen. Voor zover de lokale besturen voorzieningen hebben die aan deze voorwaarde voldoen, komt deze regeling indirect ook ten goede van de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De impact van het voorstel wordt opgevangen binnen het bestaande personeelsbestand.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2018/126 van 22 maart 2018.

2 Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Dit voorstel geeft concreet invulling aan één van de elementen van de engagementsverklaring klimaat die afgesloten werd met 8 koepelorganisaties. Aangezien er uitvoerig overleg is geweest met de sector is geen RIA vereist.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2018 tot uitvoering van het klimaatplan met betrekking tot de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden.

Jo VANDEURZEN
Vlaams minister van Welzijn,
Volksgezondheid en Gezin

Philippe MUYTERS
Vlaams minister van Werk, Economie,
Innovatie en Sport